

หัวข้อวิจัย	การพัฒนาตัวชี้วัดความสำเร็จต้นแบบเกษตรพึ่งตนเองและพึ่งพากันเองตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ
ผู้ดำเนินการวิจัย	ธวัชชัย เฟ็งพินิจ พรทิว พลเวียงพล วโรตม แสงแก้ว พิมพ์ชนก วัดทอง
ที่ปรึกษา	ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ธีระศักดิ์ ละม่อม
หน่วยงาน	คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนดุสิต
ปี พ.ศ.	2556

การวิจัยครั้งนี้ใช้ระเบียบวิธีวิจัยเชิงคุณภาพ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาแนวปฏิบัติของเครือข่ายปราชญ์ชาวบ้านภาคตะวันออกเฉียงเหนือ และเพื่อพัฒนาตัวชี้วัดความสำเร็จต้นแบบเกษตรพึ่งตนเองและพึ่งพากันเองตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ จำนวน 12 ศูนย์เรียนรู้ กลุ่มเป้าหมายประกอบด้วย ปราชญ์ชาวบ้าน ต้นแบบเกษตร และผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง ใช้วิธีการเก็บข้อมูลจากเอกสารและการศึกษาภาคสนามด้วยการสังเกตแบบมีส่วนร่วม สัมภาษณ์เชิงลึก สทนากลุ่ม และประชุมเชิงปฏิบัติการ ระยะเวลารวม 12 เดือน

ผลการวิจัย มีดังนี้

แนวปฏิบัติของเครือข่ายปราชญ์ชาวบ้านภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ประกอบด้วย ยึดปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ประยุกต์ใช้เกษตรทฤษฎีใหม่ ยึดศาสนาธรรม ทำเกษตรพอเพียง ทำเกษตรประณีต พึ่งตนเองและพึ่งพากันเอง

ตัวชี้วัดความสำเร็จต้นแบบเกษตรพึ่งตนเองและพึ่งพากันเองตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของเครือข่ายปราชญ์ชาวบ้านภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ใน 7 องค์ประกอบ สรุปได้ดังนี้

ทางสายกลาง มี 10 ตัวชี้วัด ประกอบด้วย ปลูกพืชเลี้ยงสัตว์หลากหลายชนิด ไม่สร้างหนี้ ครอบครัวยากจน ทำเกษตรผสมผสาน ลดรายจ่าย พึ่งตนเองและพึ่งพากัน เป็นแบบอย่างที่ดี มีงานทำ ตลอดปี มีความพอเพียง และวางแผนชีวิต

ความพอประมาณ มี 14 ตัวชี้วัด ประกอบด้วย วางแผนการใช้พื้นที่ พึ่งตนเองและพึ่งพากัน สร้างแหล่งน้ำ อาหารปลอดภัย ปลูกพืชเลี้ยงสัตว์หลากหลายชนิด มีที่ดินทำกินของตนเอง ครอบครัวยากจน มีลูกหลานสืบทอด ไม่สร้างหนี้ ใช้แรงงานตนเอง ใช้ปุ๋ยอินทรีย์ อนุรักษ์ประเพณี วัฒนธรรม มีกัลยาณมิตร และสิ่งแวดล้อมดี

ความมีเหตุผล มี 10 ตัวชี้วัด ประกอบด้วย ปลูกพืชเลี้ยงสัตว์หลากหลายชนิด ดูตัวเองให้ออก-บอกตัวเองให้ได้-ใช้ตัวเองให้เป็น วางแผนการใช้พื้นที่ ทำเกษตรผสมผสาน เป็นแบบอย่างที่ดี เรียนรู้ศึกษาดูงาน ทำเกษตรทฤษฎีใหม่ สร้างแหล่งน้ำ แบ่งปันความรู้ และใช้ปุ๋ยอินทรีย์

การมีภูมิคุ้มกันในตัวที่ดี มี 17 ตัวชี้วัด ประกอบด้วย มีที่ดินทำกินของตนเอง มีคุณธรรม สร้างแหล่งน้ำ อาหารปลอดภัย แบ่งปันความรู้ ปลูกพืชเลี้ยงสัตว์หลากหลายชนิด ทำบัญชี

ครัวเรือน มีงานทำตลอดปี มีกัลยาณมิตร ครอบครัวอบอุ่น มีความรู้และประสบการณ์ มีเงินออม มีลูกหลานสืบทอด ที่อยู่อาศัยมั่นคง ศรัทธาในอาชีพ อนุรักษ์ป่าไม้ และอนุรักษ์ประเพณีวัฒนธรรม

เงื่อนไขความรู้ มี 12 ตัวชี้วัด ประกอบด้วย ปลุกพืชเลี้ยงสัตว์หลากหลายชนิด ครอบครัวอบอุ่น แบ่งปันความรู้ ใช้ปัญญาอินทรีย์ ไม่สร้างหนี้ อาหารปลอดภัย สิ่งแวดล้อมดี สุขภาพแข็งแรง ลดรายจ่าย เรียนรู้ศึกษาดูงาน พึ่งตนเองและพึ่งพากัน และทำบัญชีครัวเรือน

เงื่อนไขคุณธรรม มี 13 ตัวชี้วัด ประกอบด้วย ขยันซื่อสัตย์ เป็นแบบอย่างที่ดี ปลุกพืชเลี้ยงสัตว์หลากหลายชนิด ปลุกผักสวนครัว ไม่สร้างหนี้ ทำเกษตรผสมผสาน ภูมิใจในสิ่งที่ทำ มีอาหารพอกิน-แจก-แลกเปลี่ยน-ขาย ครอบครัวอบอุ่น แบ่งปันความรู้ เลิกอบายมุข มีกัลยาณมิตร และศรัทธาในอาชีพ

ความสมดุล มั่นคง ยั่งยืน มี 13 ตัวชี้วัด ประกอบด้วย ทำเกษตรผสมผสาน ปลุกพืชเลี้ยงสัตว์หลากหลายชนิด มีอาหารพอกิน-แจก-แลกเปลี่ยน-ขาย ปลุกผักสวนครัว ขยันซื่อสัตย์ ครอบครัวอบอุ่น สุขภาพแข็งแรง ภูมิใจในสิ่งที่ทำ ลดการใช้สารเคมี ไม่สร้างหนี้ เป็นแบบอย่างที่ดี มีเงินออม และมีอิสรเสรีภาพ